

POSEBNOSTI POSTUPANJA REDARSTVENIH VLASTI U KAZNENIM PREDMETIMA MALOLJETNIKA

Irena Cajner Mraović

MUP RH, Policijska akademija, Visoka policijska škola,

Sažetak

U MUP-u RH već se nekoliko godina postupno radi na ustroju kriminalističke policije za rad na poslovima rješavanja problematike maloljetničke delinkvencije. Kako primjeren i učinkovit rad na ovom području podrazumijeva i niz sasvim specifičnih rješenja namijenjenih isključivo djelovanju u svezi maloljetnih počinitelja kaznenih djela kao i maloljetnih žrtvi kažnjivih radnji, a koja po osobitosti zadaće i modalitetima njihove realizacije često prelaze okvire klasičnog djelokruga rada policije te koja zahtijevaju adekvatno, široko i multidisciplinarno temeljno obrazovanje, socijalni pedagozi su tu odmah našli svoje mjesto. Ovi kadrovi dodatno su dobili na važnosti stupanjem na snagu novog hrvatskog kaznenog zakonodavstva, 1. siječnja 1998. godine, koje je u članku 66. st. 2. Zakona o sudovima za mladež donijelo bitnu novinu i posebnost policijskog postupanja u slučajevima kaznenih djela počinjenih od maloljetnika. Naime, tu se kaže da u predmetima kaznenih djela maloljetnika postupaju službenici redarstvenih vlasti specijalizirani za poslove maloljetničkog kriminaliteta. Jasno je da se uvjeti za realizaciju te zakonske odredbe ostvaruju na način da se na ta radna mjesta postavljaju osobe čije fakultetsko obrazovanje udovoljava tako visokim kriterijima te koje pokazuju afinitet prema radu s mladeži a s kojima se onda dalje radi na dodatnoj edukaciji odnosno specifičnom stručnom osposobljavanju i usavršavanju.

Jednako kao i kod punoljetnih tako i kod maloljetnih počinitelja kaznenih djela, službenici redarstvenih vlasti dužni su raznovrsnom kriminalističko-operativnom djelatnošću na prikladan način prikupiti i osigurati sve relevantne činjenice vezane uz počinjeno kazneno djelo. Tu se, na prvom mjestu, podrazumijevaju činjenice odnosno podaci koji državnom odvjetniku pružaju dostatnu osnovu za odluku o pokretanju odnosno ne pokretanju kaznenog postupka. S obzirom da u slučajevima maloljetnih počinitelja kaznenih djela jedini kriterij te odluke nisu okolnosti vezane uz samu deliktну situaciju nego i one vezane uz linost, ponašanje i socijalnu sredinu počinitelja, na policijskim djelatnicima stoji velika odgovornost. Praksa pokazuje da se socijalni pedagozi nalaze na razini te odgovornosti što im uvelike omogućavaju znanja s područja razvojne psihologije, psihologije osoba s poremećajima u ponašanju, komunikologije, pedagogije, kriminologije i socijalne patologije koja su stekli tijekom studija.

Ključne riječi: maloljetnička delinkvencija, redarstvene vlasti, Zakon o sudovima za mladež, Zakon o kaznenom postupku, socijani pedagozi.

1. UVODNE NAPOMENE

Osim što predstavlja najčešći rezervoar iz kojeg se regrutiraju odrasli delinkventi, maloljetnička delinkvencija zadnjih desetljeća pokazuje crte pojave povećane društvene opasnosti. Nova obilježja maloljetničke delinkvencije na temelju kojih se zaključuje o njenoj povećanoj društvenoj opasnosti u suvremenom svijetu pokazuju se u različitim oblicima (Cajner, 1994, 2). Tu spadaju osobito nagli i stalni

porast koji ide ispred porasta drugih vrsta kriminaliteta i promjene u strukturi krivičnih djela koja, sudeći po elementima i obilježjima koja ih karakteriziraju, po stupnju društvene opasnosti i drugim osobinama, prelaze ranije okvire. Tu se misli najviše na sve češću pojavu teških oblika poremećaja u ponašanju maloljetnika, koje sve više karakterizira nasilje kao osnovno obilježje, na pojavu organiziranja tzv. mladenačkih gangova, odnosno bandi, koji toj nasilnoj crti daju često ekstreman oblik, na sve češće pokazivanje